

Politisk etisk holdning

Mit udgangspunkt

På afstand af begivenhederne, *Far from the Madding Crowd*, i min selvvalgte impansion (det modsatte af ekspansion, jf. teksten Frigørelsen), har jeg formuleret en klargørelse for mig selv i forhold til de samfundsmæssige omskiftelser, som jeg som borger kan forholde mig til.

Jeg er ikke politisk aktiv, jeg indgår ikke i diskussioner af politisk karakterer. Dette hænger også sammen med min psykologi (Jf. teksten Diagnosen). Men jeg har behov for den klarhed, som en formuleret holdning giver, selv om den ikke kommer offentligt til udtryk.

Platons hulebillede

Jeg tager udgangspunkt i Platons hulebillede. Det har mange tolkninger, men den variant jeg bruger er at forstå det som svaret på spørgsmålet: *Hvor er sandheden?* Dvs. hvad er den rigtige måde at leve på og indrette samfundet på.

Platons hulebillede beskriver kort fortalt fire på hinanden følgende situationer: 1) personer der sidder og kigger ind i hulens væg og tror det er alt, 2) personer der vender sig om og ser at det ikke er den eneste mulighed, 3) personer der søger mod hulens åbning for at få større klarhed og dermed kunne afgøre hvad der er de bedste alternativer, og sluttelig 4) personer der mener at være kommet udenfor og have forstået alt og dermed at kunne diktere de andre sandheden.

Her er der fire stadier:

Traditionalisme: Her hersker der tilfredshed med det vi har. Det eksisterende og det overleverede er udmærket, vi trives i den skabte indretning og de kendte vaner og stræber ikke efter ændringer.

Relativisme: Her fremhæves åbenhed og respekt for mangfoldighed, forståelse for anderledes måder at leve på, andre kulturer. I disse andre måder kan endda hentes inspiration, og dette kan medføre at man indretter sig anderledes selv og gør plads til det anderledes. Samfundet opfattes dynamisk. De forskellige måder at være på er principielt lige gode og kalder derfor på respekt, selv om man ikke selv gør sådan eller helt forstår de andres handlinger. Man undgår at kritisere.

Universalisme: Her fremhæves også åbenhed og samfundets dynamiske karakter. Men i modsætning til relativismen søger personer her efter det perfekte. Holdningen er at man er altid på vej, for vi har ofte idealer, ideer, visioner om hvordan noget kan forbedres. Det er muligt at sammenligne handlemåder, daglige vaner, samfundsindretninger, kulturer og foretagne valg som forbedrer. Hegel havde en idé om at samfund bevæger sig i en stadig mere rationel retning. Verdenshistorien og mennesket følger det samme udviklingsmønster mod det fornuftige, som er udtryk for frihed (Åndens fænomenologi).

Dogmatisme: Der findes personer, som mener at have forstået hvad det gode er. Nogle gange fører det til at man prøver at lukke munden på anderledes tænkende; også at diktere hvilken levevis og livsstil de andre skal have. Dette har en totalitær karakter.

Billedligt talt har disse personer 'set lyset'. I totalitære regimer og diktaturer er dette udført i praksis.

Politisk korrekthed

Forenklet set betyder begrebet *politisk korrekthed* idealer omsat til praksis. Begrebet bliver tit skældt ud. Men alt efter om man er relativist eller universalist vil det have forskellige implikationer.

Relativisme opfatter alt som lige godt og kræver derfor respekt for alt anderledes. Historisk set kan det opfattes som et opgør med herrementalitet og tendensen til at pådutte andre ens opfattelser og adfærd. Forståelse, respekt, anerkendelse og åbenhed er nøglebegreber. Man må ikke bruge nedsættende udtryk eller udtryk som eventuelt kan krænke følelser hos en svagere gruppe. Man skal lære at begå sig i en forskelligartet verden.

Universalisme har som udgangspunkt samme holdning, men i og med ting kan sammenlignes og følgelig rangordnes, åbner den op for muligheden for kritik af adfærd, samfundssystemer og kulturer.

Kultur

Kultur kan kort fortalt opfattes som arbejdsdeling og de dermed forbundne adfærdsformer som er stivnet i sit udtryk og overleveret. Denne arbejdsdeling kan have haft en rationel kerne, men forskellige roller i arbejdsdelingen vil altid give forskellige positioner og ulige magtforhold. En ukritisk overlevering af disse magtforhold er ikke unddraget kritik, selv om der tit siges som ultimativ trumf: *Det er vores kultur*. Der vil aldrig være et værdifrit udgangspunkt.

At nogle har magt og privilegier og derfor ikke klager, kan man jo let forstå. Men hvad med de andre? Jo, det er jo muligt at føle sig tryk i en genkendelig, overleveret livsform, hvor der måske er andre der har det endnu værre end en selv. Så selv et uretfærdigt samfundssystem vil have en solid støtte i befolkningen.

Fallibisme

For at sammenfatte de foregående aspekter kan jeg sige at jeg har en universalistisk holdning, som giver min politiske korrekthed mulighed for at kritisere kulturer. Men jeg er klar over at jeg altid kun er på vej og konstant har lejlighed til at korrigere med yderligere viden.

Derfor ser jeg samfundet som dynamisk og påvirkeligt. Men hvad skal laves om? Her skal man ikke forsøge at skabe noget idealt, selv om man har sine idealer og visioner i baghovedet. Her skal man gå minimalistisk til værks. Inspireret af Karl Popper vil jeg sige at man skal gå efter at fjerne de værste onder først, fordi de tit er konkrete og anskuelige. Kort sagt: fjern ondt, skab ikke godt. Bottom-up, ikke top-down.

Min universalisme sammenligner og vurderer. Jeg accepterer demokratisk tilstedeværelsen af mangler, da de tit støttes af mange mennesker, men jeg argumenterer for forbedringer og peger på mangler, uretfærdigheder og brud på universelle individuelle rettigheder. Og her er ikke undtaget nogen kulturer.

Det politiske spektrum

Hvor ligger min holdning så? Med udgangspunkt i det franske 'frihed, lighed og fællesskab' vil jeg inddele de mulige politiske holdning i et koordinatsystem eller matrice.

Om lighed:

Normalt bruges betegnelserne venstre-højre på en vandret akse for at angive partiernes holdning til økonomiske spørgsmål. Ønsket om lighed, forstået som økonomisk lighed, er et kriterium for anbringelse på denne akse. Begreber som kommunisme, socialisme, socialdemokrati, konservatisme, liberalisme optræder på denne akse.

Frihed			
Venstre	1	2	Højre
	3	4	
Regelbundethed			

Om frihed:

Men denne akse bør suppleres med en værdiakse, som går på tværs og derfor kan stilles op som en lodret værdiakse. Den bygger på overvejelser om frihed set som modsætning til regelbundethed. I dette perspektiv inddrager den Luthers idé om to-regimentelæren: det verdslige og det religiøse skal holdes adskilt. Dvs. at mennesket er sat fri i sin færden i det verdslige rige. Hvis nogens kultur/religion/ideologi lægger op til teokrati, er det at opfatte som demokratiets modsætning. Derfor sætter jeg frihed øverst og bundethed nederst på værdiaksen. Demokrati øverst og teokrati nederst.

Om fællesskab:

Det tredje ideal er fællesskab, og i den danske sammenhæng er det at forstå som velfærdssamfundet, som der er bred enighed om, så derfor anbringer jeg det i centrum. Da jeg går ind for det, og anerkender motivation og egoisme (og de dermed forbundne goder) som drivkræfter for produktion (før det kan komme på tale at dele, dvs. foretage distribution), så anser jeg mig for tilhørende centrum-venstre.

Konklusion: Min holdning er centrum-venstre med understregning af frihed til adfærd, som ikke indskrænker andres frihed. Dette kombineret med omsorg for alle i velfærdssamfundet med accept af det frie økonomiske initiativ. "Når få har for meget og færre for lidt"

Jeg befinder mig i 1. kvadrant.

Her er det så at der findes en lidt mærkelig situation:

Partier som hylder denne frihed (som jeg hylder) støtter indvandring af kulturer, som direkte bygger på teokrati, dvs. deres modsætning. Dette gøres ud fra en række præmisser: a) det er en lille svag befolkningsgruppe, som ikke har i sinde at indføre dette teokrati; b) det er uforeneligt med vores værdier om humanisme ikke at lade disse mennesker flytte hertil; c) vi har på langt sigt brug for denne arbejdskraft, i betragtning af den aldrende demografi i Europa; d) Danmark er et rigt land, som sagtens har råd til at

integrere det antal, som kommer hertil; e) og med en oprigtig indsats fra alle er det muligt at integrere dem, da de ikke mangler motivation.

Spørgsmålet er så om disse præmisser holder. Karl Popper har i sin bog *Det åbne samfund og dets fjender* givet udtryk for sin bekymring for at demokratiet kan bruges til at indføre dets modsætning. Ængstelsen hos nogle (og deriblandt mig) er at når der er tilstrækkelig mange af de nyankomne vil det føre til krav af restriktiv art. Dette afvises af de partier der støtter indvandringen, men jeg vælger alligevel at placere dem nederst på værdiaksen.

Men paradokset er at disse partier, de samme mennesker som førhen i Danmarks historie har hånet og foragtet de samme holdninger inden for landets grænser nu omfavner denne nye befolkningsgruppe. Forklaringen har været udtrykt på to måder:

a) de lider af kolonisationssyndromet. Vi har været væmmelige, det må vi ikke være mere. Vi bør have dårlig samvittighed over vores overgreb tidligere, og nu gøre bod.

b) de benytter logikken med at min fjendes fjende er min ven. Mange ser USA og dets allierede som den store skurk, så derfor er man parat til at hjælpe og forsvare alle som man mener lider under USA's hegemoni.

Min drøm om Europa

I bogen Frygt og Bæven forsøger Kierkegaard at give en filosofisk begrundelse for ikke at gifte sig med Regine. Han indfører en tredelt niveaudeling af forklaringer, som egentlig svarer til hans stadier, det æstetiske, det etiske og det religiøse. Hans forklaring er den følgende:

Det er ikke fordi det bare er noget han har lyst til (det æstetiske), og han ved også godt at det ikke kan forsvares i etiske termer (det etiske; det hele er faktisk en afvisning af Kants kategoriske imperativer), men han har en direkte linje til en indre overbevisning (det religiøse). Men da dette ikke kan siges, må han holde mund. Derfor er bogen skrevet af pseudonymet Johannes de Silentio (Den tavse Johannes).

Som dreng oplevede jeg Italien som en åbenbaring, med mad, varme, folkeliv og natur.

Jeg følte mig hjemme. Senere gav det mig stor glæde at føle at jeg kunne rejse frit gennem Europa, takket være Schengen. Det første æstetiske, psykologiske lag.

Jeg kan i øjeblikket ikke argumentere for denne umiddelbare følelse, da forudsætningerne for både Schengen og Euroen ikke har været til stede, og der derfor er problemer med at argumentere for fordelene ved dette ønske. Dette er det andet niveau, niveauet, hvor det er argumenter, der tæller, men da situationen er som den er, holder jeg mund.

Men intet kan ændre den drøm, jeg så nærer om et samlet Europa. En luftig drøm, som jeg ikke kan begrunde. Dette svarer til det tredje lag, den indre overbevisning.